

Årsredogörelse för revisorernas verksamhet 2019

Diarienummer: KS9 2019-10
Datum: 2020-03-26
Handläggare: Peter Alexandersson
Organisation: Revisionskontoret

Innehåll

1	Inledning	4
2	Revisionens arbete	4
3	Revisionen i sammandrag	4
3.1	Väsentliga lakttagelser från granskningarna	6
4	Grundläggande granskning	7
4.1	Kommunstyrelse och nämnder	7
4.1.1	Styrning och uppföljning	8
4.1.2	Internkontroll och riskhantering	8
4.1.3	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt	8
4.2	Stadshus-koncernen	8
4.2.1	Styrning och uppföljning	8
4.2.2	Internkontroll och riskhantering	9
5	Fördjupad granskning	9
5.1	Detaljplaneprocessen inom samhällsbyggnadsnämnden	9
5.2	Planering av det framtida investeringsbehovet hos kommunen	10
6	Tillförlitlighet i redovisning, system och rutiner	10
6.1	Intern kontroll av intäkter i verksamhetssystemet Treserva	10
6.2	Kontanthantering	10
6.3	Hanteringen av externt finansierade projekt	10
7	Årsredovisning och delårsrapport	11
8	Uppföljning	11
8.1	Förebyggande arbetet mot korruption och andra oegentligheter	11
8.2	Äldrenämndens och social- och omsorgsnämndens uppföljning av utförare och styrning av verksamhetsuppdrag	11
8.3	Löneprocessen	12

1 Inledning

I denna redogörelse sammanfattar revisorerna sin verksamhet för 2019.

Revisorerna har utfört granskningen enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, samt de lagar och förordningar som berör revisionens verksamhet.

Revisorerna har också fastställt revisionsreglemente och revisionsstrategi.

Revisorerna granskar årligen den verksamhet som Linköpings kommun bedriver i nämnder och förbund. Genom lekmannarevisorerna granskar revisorerna även den verksamhet som bedrivs i de kommunala bolagen. Revisorerna prövar om verksamheten bedrivits på ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt att nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Målet med revisorernas granskning av kommunen är ansvarsprövningen, det vill säga revisorernas bedömning i fråga om ansvarsfrihet som lämnas till fullmäktige inför deras årliga ansvarsprövning och beslut. I egenskap av lekmannarevisor prövas inte ansvarsutövandet utan målet är att lämna ett uttalande om hur verksamheten bedrivits utifrån ändamålsenlighet och tillräcklig intern kontroll.

Granskningen av kommunen ska ske med en helhetssyn, vilket innebär att granskningen av lekmannarevisorerna i bolagen och av revisorerna i kommunalförbunden vägs in i den samlade bedömningen för kommunen. Genom att revisorer i bolagskoncernen, andra kommunala företag samt kommunalförbund är valda med personsamband underlättas revisionen och bedömningen av kommunen som helhet.

2 Revisionens arbete

En viktig del i revisorernas arbete är planeringen av revisionsinsatserna, där valet av granskningsområden blir avgörande för revisionens resultat. En väsentlighet och riskanalys har genomförts som utmynnat i en revisionsplan. Revisorernas samlade bedömning finns i revisionsberättelserna och de mest väsentliga iakttagelserna finns sammanfattade i denna årsredogörelse.

Under året har revisionen utförts av fem förtroendevalda revisorer som också är utsedda lekmannarevisorer i kommunens bolag. Dessa har i sitt arbete biträtts av sakkunniga från revisionskontoret i Linköping och från upphandlade konsulter (KMPG).

3 Revisionen i sammandrag

De förtroendevalda har haft överläggningar i granskningsarbetet vid 17 tillfällen under revisionsåret 2019. De har tagit fram en riskanalys som legat till grund för revisionsarbetet som det beskrivs i revisionsplanen. Revisorerna har också träffat presidierna i kommunens styrelse och nämnder samt presidierna och styrelsen i kommunens bolag för dialog om ansvarsutövandet. Ungefär 30 dialoger har genomförts under revisionsåret.

Utifrån revisorernas revisionsstrategi har granskningsinsatserna delats in i följande områden:

- Övergripande ansvarsutövande - Grundläggande granskning
- Fördjupade projekt
- Tillförlitlighet i redovisning, system och rutiner
- Årsredovisning och delårsrapporter
- Uppföljning av tidigare gjorda granskningar

I tabellen nedan sammanfattas alla de granskningar som de sakkunniga avrapporterat under året. Granskningarna av nämnderna har redovisats till kommunfullmäktige. Granskningen av bolagen har lämnats till respektive styrelse.

Genomförda granskningar	Titel - område	Granskningsobjekt
Grundläggande granskning	Övergripande ansvarsutövande	11 nämnder, Stadshus AB samt 6 dotterbolag
Fördjupad granskning	Detaljplanprocessen	Samhällsbyggnadsnämnd
	Förstudie - Kommunens investeringar. (Förstudier rapporteras inte till fullmäktige.)	Kommunstyrelsen
Tillförlitlighet i redovisning, system och rutiner	Granskning av rättvisande räkenskaper 2019 – Treserva Räkenskaper	Äldrenämnden.
	Löpande granskning av rättvisande räkenskaper	Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Barn- och ungdomsnämnden, Äldrenämnden, Samhällsbyggnadsnämnden Bildningsnämnden.
Årsredovisning	Räkenskaper	Kommunstyrelsen
Delårsrapport	Räkenskaper	Kommunstyrelsen
Uppföljning	2018. Revisionsrapport om korruption och andra oegentligheter	Kommunstyrelsen
	2018. Revisionsrapport granskning löneprocessen -	Kommunstyrelsen
	2018. Äldrenämndens och omsorgsnämndens uppföljning av utförare och styrning av verksamhetsuppdrag	Äldrenämnden Social- och omsorgsnämnden

3.1 Väsentliga lakttagelser från granskningarna

Kommunstyrelsens uppsikt över kommunalförbunden kan förbättras. Beredningen av Kommunalförbundet Fjärde Storstadsregionens avveckling har brutit då de demokratiskt lagstadgade spelreglerna åsidosatts. Beslut om förändringar ska i första hand tas av de båda fullmäktigegrupperna. Förberedelser för nedläggning och information om att förbundet skulle avvecklas meddelades innan kommunstyrelserna i de båda kommunerna avhandlat frågan i beredning till fullmäktige. Det har även framkommit att direktionen inte varit informerad om att förberedelser ska genomföras inför beslut om nedläggning.

Vi konstaterar att äldrenämnden har lämnat tillbaka budgetmedel för demografisk utveckling samtidigt som utförande verksamheter går med underskott. Vi ifrågasätter om ersättningsnivåerna utgår från rätt antaganden. Äldrenämnden och kommunstyrelsen bör se över hur ersättningsnivåerna är beräknade.

Vi noterar att kommunen har gjort avsteg från redovisningslagen avseende marknadsvärdering av finansiella tillgångar och liksom tidigare år för pensioner intjänade före 1998, vilket kommunen lämnat upplysningar om i årsredovisningen.

I tabellen nedan redovisas vår bedömning av måluppfyllelsen för de kommunövergripande målen som fullmäktige fastställt i budgeten för 2019.

Mål nr	Kommunövergripande mål som beslutats av fullmäktige	Antal nämndmål som uppfyllts	Vår bedömning
1	Trygg och attraktiv kommun	5 av 15	Delvis uppfyllt
2	Klimatsmart kommun	4 av 10	Delvis uppfyllt
3	Attraktiv kommun	7 av 12	Delvis uppfyllt
4	Starkt och mångfasetterat näringsliv	4 av 4	Uppfyllt
5	Stark röst – regionalt, nationellt och internationellt	3 av 3	Uppfyllt
6	Goda villkor för ett jämlikt, meningsfullt och hälsosamt liv	10 av 16	Delvis uppfyllt
7	Goda välfärdstjänster med hög tillgänglighet	2 av 7	Delvis uppfyllt
8	Hög egenförsörjningsgrad	2 av 5	Delvis uppfyllt
9	Kostnadseffektiv verksamhet	8 av 15	Delvis uppfyllt
10	Hållbar ekonomi	6 av 8	Uppfyllt
11	Hög servicenivå med ett gott bemötande	6 av 9	Delvis uppfyllt
12	Effektiva och hållbara arbetsmetoder	0 av 2	Delvis uppfyllt
13	Verksamhet med god utvecklingsförmåga	7 av 12	Delvis uppfyllt
14	Attraktiv arbetsgivare	8 av 18	Uppfyllt
15	God och hållbar kompetensförsörjning	8 av 9	Uppfyllt
	Summa	80 av 145	

Vi bedömer att det finansiella målet hållbar ekonomi har uppnåtts för 2019. Det andra finansiella målet, kostnadseffektiv verksamhet, har delvis uppnåtts.

Vi bedömer att måluppfyllelsen för de kommunövergripande målen sammantaget är svag.

Vi bedömer att god ekonomisk hushållning delvis har uppnåtts.

4 Grundläggande granskning

4.1 Kommunstyrelse och nämnder

I den grundläggande granskningen ingår att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Med ledning av detta för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning. I tabellen redovisas en sammanfattning av granskningsresultatet av den grundläggande granskningen. Granskningsresultatet framgår av revisionsrapporten för respektive nämnd.

Grön = tillräckligt, Gul=delvis, Röd= inte tillräcklig

Nämnd	Uppföljning av verksamhet och ekonomistyrning	Tolkning av mål och uppdrag från fullmäktige samt om de brutits ned så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten.	Måluppfyllelse		Systematiskt arbete med Intern kontroll	Dokumenterad riskanalys	Närvaro på möten
			Bedömning	Uppfyllda mål/totalt			
Kommunstyrelsen				23/40			
Samhällsbyggnadsnämnden				15/20			
Bygg- och miljönämnden				13/16			
Barn- och ungdomsnämnden				5/14			
Bildningsnämnden				5/13			
Arbetsmarknadsnämnden				6/11			
Äldrenämnden				10/15			
Social- och omsorgsnämnden				7/17			
Valnämnden				1/2			
Kultur- och fritidsnämnden				7/15			
Överförmyndarnämnden				3/4			

Måluppfyllelsen redovisas som antal uppfyllda mål av totalt antal mål. Redovisningen utgår från revisorernas bedömning. Att bedömningen är gul beror på att de flesta målen bedöms som delvis uppfyllda.

4.1.1 Styrning och uppföljning

Vår bedömning är att nämnderna följer upp sin verksamhet och ekonomi i tillräcklig omfattning. Nämnderna har tagit hand om kommunfullmäktiges mål och förvaltningarna har i sina verksamhetsplaner beskrivit vilka aktiviteter de kommer att genomföra för att bidra till nämndernas måluppfyllelse. Nämnderna har också beslutat om indikatorer (till indikatorn finns det fastställda målvärden) som tillsammans med förvaltningarnas aktiviteter ligger till grund för nämndens måluppfyllelse. För vissa mål i vissa nämnder är indikatorer och målvärden delvis motstridiga. I vissa fall är kopplingen mellan indikatorer och målvärden otydliga. Förvaltningarna återrapporterar genomförda aktiviteter enligt verksamhetsplanen.

4.1.2 Internkontroll och riskhantering

I den grundläggande granskningen har vi uppmärksammat att nämnderna saknar en dokumenterad riskanalys som ligger till grund för nämndernas internkontrollplaner. Det innebär att det finns en risk att nämnderna inte riskvärderar.

I den grundläggande granskningen har vi också uppmärksammat att äldrenämnden haft omfattande ändringar i internbudgeten. Vi menar att omfattande revideringar av internbudgeten bör tas i ett särskilt beslut.

4.1.3 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Utifrån den övergripande granskningen bedöms kommunstyrelsen ha en tillräcklig uppsikt över nämnder och bolag. Styrelsen har följt upp och rapporterat nämndernas och bolagens ekonomiska utveckling och verksamhetsresultat. Vid avvikelser beslutas om åtgärder.

4.2 Stadshus-koncernen

I tabellen redovisas en sammanfattning av granskningsresultatet av den grundläggande granskningen. Granskningsresultatet redovisas till respektive bolag.

Grön = tillräckligt, Gul=delvis, Röd= inte tillräcklig

Bolag	Uppföljning av verksamhet och ekonomistyrning	Följsamhet till ägardirektiv	Styrelsens arbete med intern kontroll	Dokumente rad riskanalys	Närvaro på möten
Stadshus					
Tekniska verken					
Stångåstaden					
Lejonfastigheter					
Sankt Kors					
Visit Linköping					
Linköping City Airport					

4.2.1 Styrning och uppföljning

Vår bedömning av bolagen är att samtliga har god kontroll över verksamhetens resultat och ekonomi. Att Sankt Kors uppföljning och ekonomistyrning bedöms som delvis tillräcklig

beror på att vi delvis saknar en redovisning av vad som gjorts för att uppnå uppdragen i ägardirektiven.

4.2.2 Internkontroll och riskhantering

Samtliga bolag bedöms ha system för genomförande och uppföljning av intern kontroll och hantering av risker.

Tekniska verken och Visit Linköping har under 2019 genomfört ett omfattande styrelsearbete för att säkerställa styrelsens arbete med intern kontroll för 2020 och framåt. Bolagens arbete med den interna kontrollen bedöms ändå som delvis tillräcklig eftersom styrelserna inte haft någon internkontrollplan för 2019. Vi noterar också att intern kontroll pågår i verksamheterna.

Lejonfastigheter har genomfört internkontrollplanen och resultatet har redovisats för styrelsen. Styrelsen har inte formellt godkänt planen och redovisningen. Därför bedöms styrelsens arbete som delvis tillräckligt.

Sankt Kors genomför riskanalys av verksamheten men den är inte heltäckande. Därför bedöms bolagets dokumentation av risker som delvis tillräcklig. Stångåstaden bedriver ett omfattande arbete med internkontroll men styrelsen behandlar det som ett informationsärende.

5 Fördjupad granskning

5.1 Detaljplaneprocessen inom samhällsbyggnadsnämnden

Granskningen visar att samhällsbyggnadsnämndens hantering, styrning och uppföljning av framtagandet av detaljplaner delvis är ändamålsenlig.

Nämnden uppfyller målet om god planberedskap, men kan förbättra underlaget till nämndens bedömning av hur behoven av detaljplaner ser ut. Det är framförallt befolkningsprognoser som används som beslutsunderlag. Prognoserna kan bli mera specifika ner på målgruppsnivå för att ge en mer tillförlitlig vägledning om hur behovet av olika typer av bostäder ser ut.

Nämnden har en noga dokumenterad process för detaljplaneringen. Processen gäller både kommundrivna och byggherredrivna detaljplaner. Någon byggherredriven detaljplan har ännu inte färdigställts. Det har därför inte varit möjligt att vid granskningen bedöma följsamheten till processen för dessa planer.

Nämnden har inte någon bestämd uppfattning om vad som är rimlig väntetid på att få sin ansökan om detaljplan behandlad. Likaså är det svårt att ha en uppfattning om vad som är en rimlig handläggningstid för detaljplaneärenden, då omständigheterna varierar från fall till fall. Handläggningstiderna är relativt långa och processen har gjorts om under 2019 i syfte att effektivisera handläggningen.

Nämnden har viss uppföljning av hur detaljplanearbetet fungerar. Kontrollen över området kan förbättras om processen för detaljplanering inkluderas i riskanalysen som föregår internkontrollplanen.

5.2 Planering av det framtida investeringsbehovet hos kommunen

Resultatet av förstudien ska visa om det behövs en fördjupad granskning av området och med vilken inriktning. Resultatet utgör ett underlag för revisorernas riskanalys. Förstudien visar att kommunen på en övergripande nivå har tillräcklig uppföljning och kontroll över dels det framtida investeringsbehovet, dels beslutade investeringar. Kommunen begär in tio-årsplaner i samband med internbudgetprocessen. Planerna utgör sedan underlag för kommunens fyraårsbudget som beslutas av kommunfullmäktige. Beslutad investeringsbudget följs sedan upp i delårsrapporter där framtida förändringar rapporteras.

I förstudien framkom att processen för att ta fram det framtida investeringsbehovet inom samhällsbyggnadsnämnden är under utveckling. Vilka prioriteringar nämnden har i form av till exempel instruktioner och anvisningar har inte framkommit av granskningen.

6 Tillförlitlighet i redovisning, system och rutiner

6.1 Intern kontroll av intäkter i verksamhetssystemet Treserva

Revisorerna har genomfört en granskning av om äldrenämndens interna kontroll är tillräcklig avseende de intäkter som genereras ur verksamhetssystemet Treserva.

Den sammanfattande bedömningen är att äldrenämndens interna kontroll inte är tillräcklig gällande de intäkter som genererats från Treserva. Integrationerna mellan tidsregistrering och Treserva fungerar inte och avvikelser korrigeras manuellt. Manuell hantering medför risk för fel. Nämnden bör vidta åtgärder för att se till att integrationen mellan tidsregistrering och Treserva fungerar för att undvika manuella korrigeringar. Det saknas också en dokumenterad samlad uppföljning av risker. Behörigheter till systemet är inte heller hanterat i riskbedömningen.

6.2 Kontanthantering

Granskningen av kontanthantering visar att det till viss del finns kommunövergripande regler och anvisningar för försäljningskassor och dess betalmedel, och att de överensstämmer i allt väsentligt med god redovisningssed. De kommunövergripande reglerna är dock inte heltäckande. Förvaltningarna/enheterna har skapat egna rutiner för att underlätta hanteringen. Bokföringen av intäkter och moms sker till stor del med viss fördröjning under året på grund av att det inte prioriteras utom vid bokslut.

6.3 Hanteringen av externt finansierade projekt

Granskningen av externt finansierade projekt visar att det finns brister gällande förutsättningarna för att säkerställa korrekt registrering av projekt i kommunens huvudbok. Det finns brister i kommunens anvisningar gällande hantering av projekt och följsamheten till god redovisningssed. Kunskap om lagkrav och god redovisningssed samt vilka krav som är kopplade till bidraget är en grundläggande förutsättning för korrekt bokföring, och

för att skydda organisationen från risken att behöva betala tillbaka stöd på grund av att villkor inte uppfylls. Vi bedömer att detta inte säkerställs.

7 Årsredovisning och delårsrapport

Delårsrapport

I revisorernas bedömning av delårsrapporten för Linköpings kommun 2019 bedömdes att resultaten i delårsrapporten delvis är förenliga med de finansiella mål som fullmäktige beslutat om. De kommunövergripande verksamhetsmålen som fullmäktige beslutat om var inte möjliga att följa upp i sin helhet.

Årsredovisning

Av granskningen framgår att årsredovisningen, med undantag av pensioner intjänade före 1998 och marknadsvärdering av finansiella tillgångar är upprättad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från rådet för kommunal redovisning (RKR) och god redovisningssed i övrigt. Avstegen från lagens krav av marknadsvärdering av finansiella tillgångar innebär att årsredovisningen inte ger en rättvisande bild. Lagar och regler ska efterlevas.

Kommunen upplyser om avstegen i årsredovisningen och kommer anpassa värderingen av de finansiella tillgångarna till lagstiftningen under 2020.

Vi noterar att koncernperspektivet och analysen i förvaltningsberättelsen kan utvecklas. Till exempel hur händelser och omvärldsfaktorer påverkat kommunens och koncernens ekonomiska ställning.

8 Uppföljning

8.1 Förebyggande arbetet mot korruption och andra oegentligheter

Kommunrevisionen granskade 2018 kommunens arbete för att motverka, förebygga och upptäcka korruption och andra oegentligheter. Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har ett ändamålsenligt arbete inom området, samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Bedömning var att kommunen delvis har tillräcklig kontroll och att det förebyggande arbetet delvis uppnår den grundläggande nivån för att skydda verksamheten mot oegentligheter utifrån att alla delar i arbetet behöver förbättras.

Revisorerna har följt upp granskningen och konstaterar att kommunen vidtagit en rad åtgärder för att förstärka arbetet för att förbygga korruption och andra åtgärder. Av tio förbättringspunkter redovisar kommunen att fyra är åtgärdade, fem pågår och en är inte påbörjad. Förbättringsarbetet fortsätter 2020.

8.2 Äldrenämndens och social- och omsorgsnämndens uppföljning av utförare och styrning av verksamhetsuppdrag

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomförde revisionskontoret under 2018 en granskning av äldrenämnden och dåvarande omsorgsnämnden vars syfte var att undersöka nämndernas uppföljning av utförare och styrning av verksamhetsuppdrag.

Kommunrevisionens bedömning var att nämnderna delvis hade en process som säkerställer en regelbunden och systematisk uppföljning av samtliga utförare av vård och omsorg under avtalstiden. Av tre förbättringspunkter redovisar nämnden att en är åtgärdad och de övriga två pågår.

8.3 Löneprocessen

Under 2018 genomförde revisorerna i Kommunalförbundet Fjärde storstadsregionen och revisorerna i Linköpings och Norrköpings kommun en granskning av löneprocessen på Lönecenter, Linköpings och Norrköpings kommun. Av rapporten framgick att det fanns områden där den interna kontrollen på Lönecenter och i medlemskommunerna bör förstärkas. Uppföljningen avser Linköpings kommun.

Av tre förbättringsområden redovisar kommunen att förbättringsåtgärder påbörjats för ett område och att de övriga två kommer att hanteras under 2020.

Undertecknade

Linköping den 27 mars 2020

Gunnel Öman Genneback
Ordförande

Rutger Starwing
Vice ordförande

Margareta Ossbahr

Berit Karlsson Lehnér

Staffan Danielsson